Категорія справи № **473/995/18: Цивільні справи (до 01.01.2019); Позовне провадження; Спори, що виникають із договорів; Спори, що виникають із договорів позики, кредиту, банківського вкладу.**
Надіслано судом: **22.01.2021.** Зареєстровано: **24.01.2021.** Оприлюднено: **25.01.2021.**
Номер судового провадження: **2/473/89/2021**

Справа № 473/995/18

РІШЕННЯ

іменем України

"12" січня 2021 р.Вознесенський міськрайонний суд Миколаївської області в складі: головуючої судді Лузан Л.В., при секретарі судового засідання Радєвій Н.В.,

розглянувши увідкритомусудовому засіданнівмістіВознесенськуМиколаївської областіцивільнусправуза позовом **ОСОБА_1 до ОСОБА_2 про стягнення боргу за договором позики,**

ВСТАНОВИВ:

в березні 2018рокупозивачка ОСОБА_3 звернуласядо судуз позовом,поданим вїї інтересахадвокатом ВуївО.В,до відповідача ОСОБА_2 про стягнення боргу за договором позики.

В обґрунтування позовних вимог зазначено, що між сторонами 18.12.2014 року було укладено договір позики, відповідно до якого позивачка передала відповідачу кошти в сумі 2046000 грн. 00 коп., що еквівалентно на час укладення договору 124000 доларів США, які останній зобов`язався повертати частинами щомісяця 18 числа, починаючи з 18.01.2015 року до 18.11.2015 року в розмірі, еквівалентному 2000 доларів США (всього 22000 доларів США) та 18.12.2015 року залишок суми, що становить еквівалент 102000 доларів США.

Проте, відповідач ухилився від повного та своєчасного виконання умов договору позики в частині повернення суми боргу.

В зв`язку з чим, позивачка просила стягнути з відповідача:

- заборгованість за договором позики в національній валюті України (гривні) в розмірі3292200 грн. 00 коп.,що в еквіваленті, згідно курсу валют станом на 29.03.2018 року, становить124000 доларів США,

- проценти закористування позикою за період з 18.12.2014 року по 18.12.2015 року в розмірі 824673 грн. 55 коп., відповідно до ч.1 ст. 1048 ЦК України, виходячи з розміру процентів - на рівні облікової ставки Національного банку України протягом встановленого договором періоду користування коштами,

- проценти, нараховані відповідно до ч.2 ст. 625 ЦК України, за період з 19.01.2015 року по 26.03.2018 року в розмірі 2 339946 грн. 00 коп., із розрахунку 30 % річних від простроченої суми боргу, згідно п.3.7 договору, укладеного між сторонами,

- пеню за порушення умов договору позики в розмірі 3604959 грн. 00 коп., виходячи з встановленого умовами договору розміру 0,3 % від суми позики, неповернутої в строк, за кожен день прострочення виконання зобов`язання, а всього 10061778 грн. 60 коп.

В порядку здійснення автоматизованого розподілу головуючим у справі визначено суддю Висоцьку Г.А.

Ухвалою суду від 02.04.2018 року було відкрито провадження по справі, призначено її до розгляду в порядку загального позовного провадження.

16.04.2018року відповідачемподано відзивна позов,відповідно доякого останнійу задоволеннiпозовних вимогпросив відмовитив повномуобсязі,зокрема зогляду навідсутність належнихдоказів щодоотримання нимпозики,відповідно доп.2.1договору від18.12.2014року;невірне застосуванняч.2ст.533ЦК України,оскільки,згідно умовдоговору позики,остання надаваласяв грошовійодиниці гривні;без належногообґрунтування щодозастосування доспірних правовідносинположень ст.ст.533,546,548-551,1046-1050ЦК України.При цьому,вказував начисельні процесуальнiпорушення,що булидопущені підчас відкриттяпровадження посправі,забезпечення позову.

14.05.2018 року представник позивачки адвокат Вуїв О.В. надала відповідь на відзив, в якому, посилаючись на положення діючого законодавства, що регулюють спірні правовідносини, наявність належних доказів щодо виникнення між сторонами позикових зобов`язань в обсязі, зазначеному позивачкою, вказувала на обґрунтованість заявлених останньою позовних вимог.

В свою чергу, 22.05.2018 року відповідачем подано заперечення. Останній зазначав, що надана представником позивачки відповідь на відзив не містить належного спростування його доводів. Водночас, при підготовці обумовленого позову до суду, представником позивачки були допущені порушення Закону України «Про адвокатуру», Правил адвокатської етики, що полягає в порушенні порядку надання суду письмових доказів про справі.

01.04.2020 року, в зв`язку з відрахуванням зі штату Вознесенського міськрайонного суду Миколаївської області судді Висоцької Г.А., протоколом повторного автоматизованого розподілу справ вказану справу розподілено на суддю Вуїва О.В.

Ухвалою судді від 02.04.2020 року було задоволено заяву про самовідвід судді Вуїва О.В.

Відповідно до протоколу автоматизованого розподілу судової справи між суддями від 02.04.2020 року вищевказана цивільна справа була передана на розгляд судді Лузан Л.В.

Ухвалою від 06.04.2020 року справа прийнята до провадження судді Лузан Л.В.

Ухвалою суду від 12.10.2020 року було закрито підготовчепровадження,призначено справудо судовогорозгляду посуті.

Представник позивачки адвокат Вуїв О.В. в судове засідання не з`явилася. Надала заяву про розгляд справи за її відсутності, позовні вимоги ОСОБА_1 підтримала в повному обсязі.

Відповідач ОСОБА_2 в судове засідання не з`явився, вкотре (вчетверте) надіслав на адресу суду заяву про відкладення розгляду справи в зв`язку з його хворобою, вказуючи при цьому на те, що він має бажання особисто приймати участь в судовому засіданні, незважаючи на наявність у нього представника.

В той же час, відповідно до положень ст. 129 Конституції України, ст. 2 ЦПК України одним із завдань судочинства є своєчасний розгляд, що відповідає положенням ст.6Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, згідно з якою кожен має право на справедливий розгляд його справи упродовж розумного строку незалежним і безстороннім судом.

При цьому, відкладення розгляду справиє правом та прерогативою суду, основною передумовою для якого є не відсутність у судовому засіданні сторін, анеможливість вирішення спору в відповідному судовому засіданні.

За такого, враховуючи наявність у справі достатньої інформації для вирішення спору, водночас чисельні поспіль подані відповідачем клопотання про відкладення розгляду справи були зумовлені лише посиланням останнього на бажання особистої участі в судовому засіданні, незважаючи на наявність представника, суд ухвалив про розгляд справи за відсутності відповідача.

Дослідивши матеріали справи в межах заявлених позовних вимог та на підставі наданих сторонами доказів, судом встановлені наступні факти та відповідні їм правовідносини.

Так, як вбачається з матеріалів справи, між позивачкою ОСОБА_1 та відповідачем ОСОБА_2 було укладено письмовий договір позики, відповідно до якого позивачка передала відповідачу кошти в сумі 2046000 грн. 00 коп., що еквівалентно на час укладення договору 124000 доларів США, які останній зобов`язався повертати частинами щомісяця 18 числа, починаючи з 18.01.2015 року до 18.11.2015 року в розмірі, еквівалентному 2000 доларів США (всього 22000 доларів США) та 18.12.2015 року залишок суми, що становить еквівалент 102000 доларів США (п.п.1.1, 2.1, 3.1 договору позики).

В разі порушення умов договору в частині вчасного повернення суми позики, відповідач зобов`язався сплатити позикодавцеві пеню в розмірі 0,3 % від суми позики, неповернутої у строк, за кожен день прострочення виконання зобов`язань, а також, відповідно до ч.2 ст. 625 ЦК України, інфляційні втрати та 30 % річних від простроченої суми (п.п. 3.6, 3.7 договору).

На підтвердження отримання відповідачем коштів, зазначених у договорі позики від 18.12.2014 року, останнім написана розписка від 18.12.2014 року.

Однак позичальник взяті на себе зобов`язання не виконав, що підтверджується наявністю боргового документа в позикодавця та відсутністю інших доказів повернення відповідачем коштів у повному обсязі або в певній частині.

Аналізуючи доводи сторін, суд виходить з наступного.

Відповідно до положень ст.ст. 526, 530, 598, 599 ЦК України зобов`язання має виконуватися належним чином відповідно до умов договору та вимог цього Кодексу, інших актів цивільного законодавства, а за відсутності таких умов та вимог - відповідно до звичаїв ділового обороту або інших вимог, що звичайно ставляться. Якщо у зобов`язанні встановлений строк (термін) його виконання, то воно підлягає виконанню у цей строк (термін). Зобов`язання припиняється частково або в повному обсязі на підставах, установлених договором або законом. Зобов`язання припиняється виконанням, проведеним належним чином.

Згідно ч.1 ст. 626 ЦК України договором є домовленість двох або більше сторін, спрямована на встановлення, зміну або припинення цивільних прав та обов`язків.

Сторони є вільними в укладенні договору, виборі контрагента та визначенні умов договору з урахуванням вимог цього Кодексу, інших актів цивільного законодавства, звичаїв ділового обороту, вимог розумності та справедливості (ч.1 ст. 627 ЦК України).

З положень ст.ст.1046, 1047ЦК України вбачається, що за договором позики (який укладається у письмовій формі, якщо його сума не менш як у десять разів перевищує встановлений законом розмір неоподатковуваного мінімуму доходів громадян, а у випадках, коли позикодавцем є юридична особа, - незалежно від суми) одна сторона (позикодавець) передає у власність другій стороні (позичальникові) грошові кошти або інші речі, визначені родовими ознаками, а позичальник зобов`язується повернути позикодавцеві таку ж суму грошових коштів (суму позики) або таку ж кількість речей того ж роду та такої ж якості.

Договір позики є укладеним з моменту передання грошей або інших речей, визначених родовими ознаками.

Положення ч.ч. 1, 3 ст.1049ЦК України передбачають обов`язок позичальника повернути позикодавцеві позику (кошти у такій самій сумі або речі, визначені родовими ознаками, у тій самій кількості, такого самого роду та такої самої якості, що були передані позикодавцем) у строк та в порядку, що встановлені договором.

Позика вважається повернутою в момент передання позикодавцеві речей, визначених родовими ознаками, або зарахування грошової суми, що позичалася, на його банківський рахунок.

Згідно ч.ч. 1-3 ст. 545 ЦК України, прийнявши виконання зобов`язання, кредитор повинен на вимогу боржника видати йому розписку про одержання виконання частково або в повному обсязі.

Якщо боржник видав кредиторові борговий документ, кредитор, приймаючи виконання зобов`язання, повинен повернути його боржникові. У разі неможливості повернення боргового документа кредитор повинен вказати про це у розписці, яку він видає. Наявність боргового документа у боржника підтверджує виконання ним свого обов`язку.

Договір є обов`язковим для виконання сторонами (ст. 629 ЦК України).

Згідно ч. 1ст.1050ЦК України в разі несвоєчасного повернення суми позики, позичальник не звільняється від виконання зобов`язання.

Як зазначалося вище, між сторонами 18.12.2014 року був укладений письмовий договір позики, в якому останні визначили його умови, в тому числі щодо предмета позики, порядку та строків її повернення, передбачили відповідальність в разі порушення його умов в частині вчасного повернення суми позики. Договір підписаний сторонами.

В матеріалах справи наявна розписка ОСОБА_2 від 18.12.2014 року, в якій останній підтвердив, що отримав від ОСОБА_1 кошти в сумі 2046000 грн. 00 коп., що еквівалентно 124000 доларів США, відповідно до укладеного між ними договору позики від 18.12.2014 року. При цьому, в даній розписці чітко зазначено дату договору позики, суму позики, а прізвище, ім`я та по батькові особи, яка отримала кошти, та особи, яка їх надала, ідентичні особистим даним позикодавця, позичальника, зазначених в договорі позики від 18.12.2014 року.

Водночас, відповідачем не надано іншого договору від 18.12.2014 року, за яким останній отримав від позивачки спірні кошти.

Згідно висновку судової почеркознавчої експертизи № 19-4452 від 23.01.2020 року, проведеної на підставі ухвали суду від 26.06.2019 року, підпис в договорі позики від 18.12.2014 року в підрозділі «позичальник» виконаний ОСОБА_2 , підпис в розписці від 18.12.2014 року в останньому рядку перед прізвищем ОСОБА_4 , виконаний ОСОБА_2 .

Таким чином, факт укладення між сторонами договору позики, передачі позивачкою відповідачу обумовлених в договорі коштів, знайшов своє підтвердження в судовому засіданні належними доказами.

Доказів повернення відповідачем коштів у повному обсязі або в певній частині останнім не надано.

Отже, відповідач ОСОБА_2 зобов`язаний повернути позивачці ОСОБА_1 борг за договором позики в розмірі3292200 грн. 00 коп.,що в еквіваленті, згідно курсу валют станом на 29.03.2018 року (в межах заявлених позовних вимог), становить124000 доларів США.

При цьому, вимога позивачки про стягнення позики в національній валюті України (гривні) відповідає положенням ч.ч. 1, 2ст. 533 ЦК України, згідно якої грошове зобов`язання має бути виконане у гривнях. Якщо в зобов`язанні визначено грошовий еквівалент в іноземній валюті, сума, що підлягає сплаті у гривнях, визначається за офіційним курсом відповідної валюти на день платежу, якщо інший порядок її визначення не встановлений договором або законом чи іншим нормативно-правовим актом.

Разом з тим, відповідно дост. 536 ЦК Україниза користування чужими грошовими коштами боржник зобов`язаний сплачувати проценти, якщо інше не встановлено договором між фізичними особами.

Розмір процентів за користування чужими грошовими коштами встановлюється договором, законом або іншим актом цивільного законодавства.

Згідно ч. 1ст. 1048 ЦК Українипозикодавець має право на одержання від позичальника процентів від суми позики, якщо інше не встановлено договором або законом. Розмір і порядок одержання процентів встановлюються договором. Якщо договором не встановлений розмір процентів, їх розмір визначається на рівні облікової ставки Національного банку України.

У разі відсутності іншої домовленості сторін проценти виплачуються щомісяця до дня повернення позики.

Зі змісту вказаних норм вбачається, що позикодавець має право на отримання від позичальника процентів від суми позики в розмірі, встановленому договором, а в разі, якщо договором не встановлений розмір процентів - на рівні облікової ставки Національного банку України протягом встановленого договором періоду користування коштами.

За такого,з відповідача ОСОБА_2 на користьпозивачки ОСОБА_1 належать достягнення такожпроценти закористування позикою за період з 19.12.2014 року по 18.12.2015 року в розмірі 824673 грн. 55 коп., виходячи з наступного розрахунку: 3292200 грн. 00 коп. х 14% /365 х 50 днів (протягом яких діяла вказана облікова ставка) + 3292200 грн. 00 коп. х 19,5% /365 х 26 днів (протягом яких діяла вказана облікова ставка) + 3292200 грн. 00 коп. х 30% /365 х 177 днів (протягом яких діяла вказана облікова ставка) + 3292200 грн. 00 коп. х 27 % /365 х 28 днів (протягом яких діяла вказана облікова ставка) + 3292200 грн. 00 коп. х 22% /365 х 85 днів (протягом яких діяла вказана облікова ставка).

Кім того, згідно ч.1 ст. 1050 ЦК України, якщо позичальник своєчасно не повернув суму позики, він зобов`язаний сплатити грошову суму відповідно до статті 625 цього Кодексу.

За змістом ч. 2вказаної статтіборжник, який прострочив виконання грошового зобов`язання, на вимогу кредитора зобов`язаний сплатити суму боргу з урахуванням установленого індексу інфляції за весь час прострочення, а також три проценти річних від простроченої суми, якщо інший розмір процентів не встановлений договором або законом. Зазначені проценти підлягають стягненню після спливу визначеного договором строку користування коштами.

Тому, з відповідача також підлягають стягненню обумовлені проценти за період з 19.12.2015 року по 26.03.2018 року (в межах заявлених позовних вимог) в розмірі 2 240499 грн. 95 коп. (3292200 грн. 00 коп. х 30 % (п.3.7 договору позики від 18.12.2014 року) /365 х 828 днів).

Проте, вимоги про стягнення пені за порушення умов договору позики, нарахованої позивачкою за період з 29.03.2017 року по 29.03.2018 року задоволенню не підлягають, оскільки з закінченням строку користування коштами, право нараховувати обумовлену в договорі пеню, припиняється. В даному випадку права та інтереси позивачки забезпечені ч.2 ст. 625 ЦК України, яка регламентує наслідки прострочення виконання грошового зобов`язання (правова позиція висловлена Великою Палатою Верховного Суду в постановах від 28 березня 2018 року в справі №444/9519/12, від 31 жовтня 2018 року в справі №202/4494/16-ц, Касаційного цивільного суду в постанові від 05.11.2020 року у справі № 711/5482/18).

Інші доводи відповідача не підлягають обґрунтуванню, оскільки, враховуючи п.1 ст. 6 Конвенції, обов`язок обґрунтовувати рішення суду, не можна тлумачити як такий, що вимагає детальної відповіді на кожен аргумент. Міра, до якої суд має виконати обов`язок щодо обґрунтування рішення, може бути різною в залежності від характеру рішення (Серявін та інші проти України, № 4909/04, § 58, ЄСПЛ, від 10.02.2010 року).

Згідно ч. 1 ст. 141ЦПК Україниз відповідача, враховуючи ступінь задоволення позовних вимог (63 %), на користь позивачки підлягають стягненню судові витрати (судовий збір: 8810 грн. 00 коп. (звернення з позовом до суду), 352 грн. 40 коп. (забезпечення позову)) у розмірі 5772 грн. 31 коп. ((8810 + 352,40) х 63%).

Керуючись ст.ст.12,13,81,141,258,259,263-265,268 ЦПК України, суд

УХВАЛИВ:

позовні вимоги ОСОБА_1 до ОСОБА_2 простягнення боргуза договоромпозики **задовольнити частково**.

Стягнути з ОСОБА_2 , який зареєстрований за адресою: АДРЕСА_1 , реєстраційний номер облікової картки платника податків: НОМЕР_1 , на користь ОСОБА_1 **,** яка зареєстрована за адресою: АДРЕСА_2 , реєстраційний номер облікової картки платника податків: НОМЕР_2 :

- заборгованість за договором позики від 18.12.2014 року в розмірі3292200 (три мільйона двісті дев`яносто дві тисячі двісті) грн. 00 коп.,що в еквіваленті, згідно курсу валют станом на 29.03.2018 року, становить124000 (сто двадцять чотири тисячі) доларів США,

- проценти закористування позикою за період з 18.12.2014 року по 18.12.2015 року в розмірі 824673 (вісімсот двадцять чотири тисячі шістсот сімдесят три) грн. 55 коп.,

- проценти, нараховані відповідно до ч.2 ст. 625 ЦК України, за період з 19.12.2015 року по 26.03.2018 року в розмірі 2240499 (два мільйона двісті сорок тисяч чотириста дев`яносто дев`ять) грн. 95 коп., а всього - **6357373 (шість мільйонів триста п`ятдесят сім тисяч триста сімдесят три) грн. 50 коп.**

Стягнути з ОСОБА_2 , який зареєстрований за адресою: АДРЕСА_1 , реєстраційний номер облікової картки платника податків: НОМЕР_1 , на користь ОСОБА_1 **,** яка зареєстрований за адресою: АДРЕСА_2 , реєстраційний номер облікової картки платника податків: НОМЕР_2 , судовий збір у розмірі 5772 (п`ять тисяч сімсот сімдесят дві) грн. 31 коп.

Рішення може бути оскаржено в апеляційному порядку до Миколаївського апеляційного суду шляхом подачі апеляційної скарги протягом тридцяти днів з дня його проголошення.

Якщо в судовому засіданні було оголошено лише вступну та резолютивну частини судового рішення або у разі розгляду справи (вирішення питання) без повідомлення (виклику) учасників справи, зазначений строк обчислюється з дня складення повного судового рішення.

Рішення суду набирає законної сили після закінчення строку подання апеляційної скарги всіма учасниками справи, якщо апеляційну скаргу не було подано.

У разі подання апеляційної скарги рішення, якщо його не скасовано, набирає законної сили після повернення апеляційної скарги, відмови у відкритті чи закритті апеляційного провадження або прийняття постанови суду апеляційної інстанції за наслідками апеляційного перегляду.

Повне судове рішення складено 21.01.2021 року.

Суддя Л.В.Лузан